

רעיה יגלום

שמואל תמיר

ארונסט נבוצאל

אריה דולצ'ין

סודי

הענקת שרות א' - 2

אל-על
ותיבי אויר לישראל

מנהל סניף ישראל.

אל: נציג החברה ב-:

מאח: מתאם להסכמי העופה.

בחוקף דרישה שקבלנו יש להטיס במחלקה ראשונה את:

שם הנוסע:	כתאריך:	בטיסה מס':	מ- (תחנה):	אל (תחנה):
-----------	---------	------------	------------	------------

הוראה נמסרה ב-:

שם:	הח'מה:
-----	--------

3062-01

על תקנות איגוד התובלה האווירית הבינלאומי, ומאפשר העלמת מס מאוצר המדינה כדי להסוות את העבירה נאמר בטופס. כי הוא נשלח מטעם "מתאם הסכמי-העופה", כאילו נועד הטופס להטסת נציגי חברות-העופה זרות, שאותם ניתן - על-פי התקנות - להטיס במחלקה הראשונה. בטופס נאמר כי הענקת השירות נעשית "בחוקף דרישה שקיבלנו", אך לא נאמר בו ממי באה הדרישה. בדרך-כלל היא באה מצד המנכ"ל או אחד מסגניו.

בקשת היא: אם הם גונבים, למה שאני לא אגנוב גם כן? אם להם מותר לנצל ולסדר את המדינה, מדוע זה אסור לי? יש לציין כי עובדי "אל-על" זוכרים רק מקרה אחד בו סרב איש ציבור להמיר את כרטיס מחלקת-התיירים שלו במושב ב- מחלקה הראשונה. למרות שהדבר הוצע לו על ידי הנהלת החברה. היה זה ראשי עיריית ירושלים, טדי קולק.

השערוריה עוררה בשעתו את זעמם של הקברניטים באל-על, שהתמרמרו על הסדר זה שלטענתם גורם לאל-על הפסד הכנסה ומגדיל את הוצאותיה. הם פנו להנהלת הר-חברה, תבעו ממנה להודיע מפורשות ש- אין מטיסים במחלקה הראשונה נוסעים שרכשו כרטיסים למחלקת-תיירים. רחביה בר-שך, מי שהיה סמנכ"ל לענייני כוח-אדם, הודיע לקברניטים כי מטרת ההסדר המיוחד היא "לענות על שיקולים מסחריים, מוניטין החברה ויחסיה-ציבורי שלה". קשה להבין מה הוא ושיקול המסחרי של אל-על בהענקת ההטבה הסמויה ל- ח"כ שמאל תמיר, או מה תורמת למור-גיטין החברה הסתוו של הרב פורוש במחלקה הראשונה דווקא. כשבידו כרטיס למחלקת-תיירים. אם רוצה אל-על לדר-אוג לתדמיתה בעיני עסקני המפלגות, אין היא יכולה לעשות זאת על חשבון כספי-הציבור.

העניין כולו נראה יותר כמעשה של שוחד סיטוני, הסדר בלתי-חוקי באמצע-ה-תו מנסה הנהלת אל-על, ובראשה ה- מנכ"ל מרדכי בן-ארי, ליצור מעמד שלם של פרוטקציוניזם, שעליהם לא חלות התקנות, ההגבלות והחוקים הקיימים על הטיסים לחו"ל. בין אלה יש לא מעטים בהם תלוי מעמדו של בן-ארי, החיפוי על כישלונות החברה והתמיכה בהמשך השע-רוריה של איסור טיסות-השכר, ההורק את התיירות כדי ליצור הצלחה פיקטיבית ל-חברת אל-על ולמנהלה.

במחלקה הראשונה ללא תשלום. יתכן שהיו בין מקבלי באקשיש זה כמה אנשים שעברו למחלקה הראשונה בתום-לב, מבלי שידעו שאל-על מכשילה אותם.

כולם מעלימים

הפרש בין מס'הנסיעות המוטל על כרטיס במחלקת-תיירים לבין כרטיס במחלקה הראשונה, מגיע ל-100 לירות בקו תל-אביב-רומא, ל-200 לירות בקו תל-אביב-לונדון, ול-400 לירות בטיסות לניו-יורק או ליוהנסבורג.

אולם קורה שאלה המזומנים על ידי הנהלת אל-על ברוב אדיבותה לטוס במחלקה הראשונה, מצויידים בכרטיסים קבוי-צתיים למחלקת-התיירים, שמחרים זול יותר וממילא סכום המס המוטל עליהם נמוך יותר. במקרים כאלה חוסכים המר-יחסים סכומים גדולים בהרבה שהיו צריכים לזרום לקופת-האוצר כמס-נסיי-עות. בקו תל-אביב-לונדון הם חוסכים 400 ל"י ובטיסה לניו-יורק הם חוסכים 660 ל"י מיסים. ומה שהם חוסכים מפ-סידה המדינה.

כשם שאין שום סיבה שמי שנוסע ב-מכונת קאדילאק ישלם עליה את המיסים המוטלים על טוסינא, כך אין גם כל סיבה שמי שטס במחלקה הראשונה באל-על יהיה משוחרר מהמיסים המוטלים על כר-טיס-טיסה במחלקה זו.

לכל השערוריה הזו יש גם היבט מר-ראלי בלתי-מבוטל. למרות מסך הסודיות שמטילה אל-על על הסדר הטיסה הבלתי-חוקי במחלקה הראשונה, אי אפשר להעי-לים את העובדות מעיני עובדי החברה. דיילים ואנשי צוות-האוויר רואים במו עי-ניהם כיצד גוררת החברה אישי-ציבור לע-בור עבירה. התגובה הספונטאנית המת-

סודי וכוזב
זהו הטופס הסודי של חברת אל-על, שבאמצעותו פוקדים על מנהל סניף ישראל או נציג אל-על באחת ממדינות העולם, להעניק מקום במחלקה הראשונה לאדם שרכש כרטיס למחלקת-התיירים, הזולה יותר. בראש הטופס מתנוססת, בתוך מיסגרת, המלה: "סודי". הענקת שרות א' - פירושה, הטסת נוסעים שרכשו כרטיס למחלקת-תיירים, במחלקה הראשונה - דבר המהווה עבירה

הזמנת מקום במחלקה הראשונה" והוא מפרט כיצד יש לנהוג בנוסעים עם כרטיסי מחלקת-תיירים המיועדים להטסה במחלקה הראשונה. השאלה הנשאלת היא: אם מדובר ב-תהליכים פורמאליים מקובלים, מדוע נוש-אים כל המיסמכים המטפלים בהם את ה-חזמת סודי? התשובה: משום שכל מי שמוטס בדרך זו במחלקה הראשונה במטוסי אל-על, עובר על תקנות יאס"א, מקבל באקשיש של טיסת חצי-הינע על חשבון הציבור, ומעלים מס מאוצר המדינה. ואת זה צריך לשמור בסוד.

הסדר זה חל גם על מקבלי כרטיסי-הינע כרטיסים אלה שמחלקת החברה חייבים כמובן במס-נסיעות. אבל באמצעות הטיק הזה יכולה אל-על להעניק כרטיסי-הינע למחלקה הראשונה, ולשלם רק את המס החל על כרטיס למחלקת-תיירים.

הזמנת מקום במחלקה הראשונה" והוא מפרט כיצד יש לנהוג בנוסעים עם כרטיסי מחלקת-תיירים המיועדים להטסה במחלקה הראשונה.

השאלה הנשאלת היא: אם מדובר ב-תהליכים פורמאליים מקובלים, מדוע נוש-אים כל המיסמכים המטפלים בהם את ה-חזמת סודי?

התשובה: משום שכל מי שמוטס בדרך זו במחלקה הראשונה במטוסי אל-על, עובר על תקנות יאס"א, מקבל באקשיש של טיסת חצי-הינע על חשבון הציבור, ומעלים מס מאוצר המדינה. ואת זה צריך לשמור בסוד.

הסדר זה חל גם על מקבלי כרטיסי-הינע כרטיסים אלה שמחלקת החברה חייבים כמובן במס-נסיעות. אבל באמצעות הטיק הזה יכולה אל-על להעניק כרטיסי-הינע למחלקה הראשונה, ולשלם רק את המס החל על כרטיס למחלקת-תיירים.

המכנה המשותף:

אמצעים

מי הם המיוחסים הזוכים במתנות?
מי חניגם אלה מאל-על?

מסתבר כי הרשימה היא ארוכה ומאלפת. המכנה המשותף כימעט לכולם היא העובדה שרובם ככולם הם בעלי אמצעים, עשירים מופלגים, או אנשי-עסקים. תוך שנה אחת טסו במטוסי אל-על שהמריאו מנמל-התעופה בלוד, למעלה ממאה איש שנהגו מההסדר הסודי והבלתי-חוקי של אל-על. יש להניח כי בטיסות אחרות של אל-על, כאלה שיצאו מחו"ל לארץ, או בין מדינות אחרות, זכו עוד כמה מאות אנשים בהסדרים דומים. הנה כמה שמות נבחרים מרשימת המוני-דפים של אל-על, שטסו בחצי חניגם ותוך העלמת-מס. מה שחשוב לציין הוא שחלק בשנת 1974 חיו בין הטיסים בהסדר זה: